

SAMI ÖZBİL • Eksik Bir Şey

SAMI ÖZBİL 1977 yılında Aydın'ın Söke ilçesinde doğdu. *Harman* (2006) ve *Yeraltı Suları* (2010), *KopaSeke* (2015) adlı şiir kitapları ile *Suluk Soluğa* (2008), *Kan Kurumaz* (2010), *Şafakta Yankılanan* (2013), *İsyan Ateşi* (2015) ve *Yüzüme Bak* (2015) adlı romanları Ceylan Yayınları tarafından, *Çöl Kimseyi Sevmiyordu* (2014) adlı romanı İletişim Yayınları tarafından yayımlandı.
samiozibil48@gmail.com

İletişim Yayınları 2354 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 396

ISBN-13: 978-975-05-2015-0

© 2016 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Aybars Yanık

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SAMİ ÖZBİL

Eksik Bir Şey

*Kardeş göklerde yıldızlara karışan
Suphi Nejat'ın anısına...*

Mutfaktan seslenen Serdar'a kahve istemediğimi söyleyip kendimi birdenbire kapısında bulduğum evde eski dergileri karıştırmayı sürdürdüm. Aklım dün akşam verdiğim sözdeydi. "Kesin gelirim," demiştim Erol Abi'ye. Bana onca akıl veren adamcağız inanamayacaktı başıma gelenlere.

Serdar'ın yüzündeki belli belirsiz telaşı gördüğümde anlamıştım keyfinin kaçtığını. Yıllar yılı "hep en kötüsüne hazırlanma" duygusuyla davranmayı prensip edinmişim bereket; polislerin peşimde olabileceğini söyleyince "İyi," dedim, "bakarız çaresine."

"Kaçarken arabayı mecburen bırakmış bizimkiler hocam... Bulunursa sana ulaşabilirler."

Kaç kez söylemiştim "Hocam deme," diye. Dinletemiyordum. Kendimi kötü hissettirdiğinin farkında değildi. Açıklamaya kalksam yirmi beş yıl geriye sıçrayan sıkıcı hikâyeler dinlemek zorunda kalacaktı.

Polis... Akşam izlemiştim haberleri; ölen yaralanan yoktu. Birkaç güne hepsi unutulurdu. Hem bulsunlar otomobili, benden alındığımı nereden bilecekler. "Tedbir," demişti Ser-

dar. Başımın derde girmesini göze alamazlarmış. “Bunca ihtiyata lüzum yok be Serdar,” demem kâr etmedi.

“Gidebileceğin uygun bir yer var mı?”

Polis adımı tespit ederse, sığınabileceğim her adrese bakardı. Ne yapmam gerektiğine karar vermeliydim. Serüven mağlubu, yol yorgunuydum. Bütün seferlerim bozgunla sonuçlanmıştı. Henüz eski darbelerin hasarını atlatamamışken, bir de bu çıkmıştı.

Dört-beş senedir Ülküşleri arayıp sormamıştım. Hazır aranıyorken ergenlik öfkelerimi ardımda bırakabilirdim. Vazgeçtim. İyi kötü idare ediyordum, bakardım başımın çaresine. Altı yıl sonra Begüm’le karşılaşsak, kapana kısıldığımı görünce “Kuyruğu dik tutmaya çalışma kuzen,” diye dalga geçer, sonra “kuzen”in üzerine basa basa sürdürürdü:

“Diretirsen kibrinde boğulursun.”

“Havlama be,” diye terslerdim eskiden olduğu gibi.

Bir gizli örgüte bulaşmak eksikti hayatımda. Tanıyanlar bakar gülerdi kelepçeli fotoğraflarıma. Yolumun keşiştiği bazı kişileri hatırladım; “oh olsun salağa” korosuydu onlar. Hak etmişim gerçi. Hadi Serdarların iyi kötü bir amacı vardı, ben ne bok yemeye bulaşmıştım bu işlere. Kırık dökük maceracılığımı mı güveniyordum, peh! Çoktandır ardımda kalmıştı ilk gençlik hevesleri. Ne aşk ne macera; ömrümün akşamı erkenden üzerime inmişti. Belma’cığımın dediği gibi, unumu elemiş, eleğimi asmıştım. Geçen altı-yedi yılda başıma gelenler macera sözcüğünün tüylerimi ürpertmesine yeterdi. Belli de olmazdı gerçi, bir kibrit çakımıyla alev alan otuz yılın Doğan’ıydım. Kolay mıydı bir kalemde değişmek.

“Bu kadarına hakikaten gerek yok. Kendim halleder, olmadı Ege taraflarına giderim,” dedim Serdar’a.

“Bir iki gün bende kal hocam, sakın kafayla düşününce meseleyi kolaylarız.”

“Yok ya,” diye güldüm, “sana geleceğime, sırt çantamı toplar düşerim yola.”

Serdar’a gidiyordum. Güvenlik gerekçesiyle Şeyma’ya haber bırakmamı engellemişti. Baharın ılık geçmesine aldanaarak ince gömlekle çıktığıma pişman olacakken, ayak parmaklarımın su topladığı yürüyüşte kan ter içinde kalınca akıllılık ettiğimi anladım. “Salaklığına doyma,” dedim içimden. Gülüşüme eşlik eden Serdar sinirlerimin bozulduğunu düşündü herhalde, kentsel dönüşümle altı üstüne getirilen mahallelerden söz açtı. Havadan sudan konuşmak iyi geldi, saçmalıklarına kıkırdamaktan kurtuldum.

Bir ara kalbimi yoklayan tedirginlik kapıdan adımımı atınca yerini rahatlamaya bıraktı ama sonra tekrar alevlendi. Eve girdiğimi gören olduysa... Neler işitmişim ite kaka bitirdiğim okul yıllarında. Etrafımızın sarılacağını, üzerimize silahlar doğrutulacağını kurdum; ürperticiydi. Sosyal Psikoloji’ye giren hocamızı anımsadım:

“Bu ülkede hiçbir kötülük geçmişte kalmaz,” demişti, “hepsi birden bizimle yol alıp günün birinde tekrar çıkar karşımıza.”

Ülkeyi bilmiyordum ama o gün hayatımı özetlemişti hoca.

Bir erkeğin yalnız yaşadığına inanılamayacak kadar tertipliydi küçük daire. Çaydı, peynir ekmekti derken, türlü muhabbete karabatak usulü dalıp çıktıktan sonra Serdar’dan meseleyle ilgili birkaç ayrıntı dinledim. Eylemlerin yeniden başlaması, yakalanma, hatta öldürülme ihtimali, hapis hücresinde geçebilecek yıllar... Kendince beni muhtemel bir felakete hazırlıyordu. Tanışmamızın üzerinden geçen bir yılda beni yakından tanısa bu tip senaryolara gerek duymazdı. Hele hamuru berbat ayrılıklarla, kanlı aldanişlarla karılan, açlığa, zorluğa talimli biri olduğumu bilseydi. Detaya girdiği konuşmaya ilgisizliğimi fark edince uzatmadı, raftaki kitaplardan birini aldı, kaldığı sayfayı buldu ama önemli bir

işi atladığına hayıflanarak köpek deseni işlenmiş mıkna-
tlı ayraç tekrar kitabın arasına koyup mutfağa yollandı. Ne-
dense ayrıca bakarken ince bir iyimserlik geldi kondu du-
daklarının kıyısına; annemi özledim.

Pestilim çıkmıştı. Televizyonu açtım, şans işte, delik de-
şik bir otomobil belirdi ekranda; Pendik'te bir sokağa terk
edilmiş. “Varsın bulunsun,” dedim, “bana ne.” Haberin ay-
rıntılarını dinlemedim, müzik kanallarından birine geçtim;
dünya çapındaki keman virtüözünün konseri yarınmış. Gi-
debilir miydim Bostancı'ya? Şeyma'yla barışma vesilesi olur-
du. Hazır mıydık buna? Bazı sorular o kadar vakitsiz düşü-
yordu ki aklıma...

Etrafa göz gezdirdim, çekyata kıvrılıp uyuyabilirdim. Ne ya-
pacağımızı sabah kararlaştırdık. Hapse atılsam kaç yıl yatar-
dım, Şeyma uğrar mıydı, çok döverler miydi? Saçmalama, diye
geçirdim içimden. Tedbirli davranıyorlar, yoksa ne ilgim var
örgütle. Hapse girmeye engel değildi ki o ayrıntı. Memleket-
te ailesinden bir kişi olsun polise düşmeyen kim kaldı? Ama-
aan... Boyası atmış raflara yaklaştım. Önemli bir bölümünü
okuduğum romanların arasında beni oyalayacak yeni dönem
edebiyatçıları bulamayınca söylendim. Kitap alacak parası
var mıydı çocuğun? Bilsem birkaç roman getirdim. Hemen
belli ettim ya rengimi, Serdar'ın yerinde olsam iflah olmaz kü-
çük burjuvalıkları dilime dolardım. İyi ki kaç zamandır kal-
bimden geçenler hemen dökülmüyordu dudaklarımdan.

Kendimle uğraşırken sararmış kâğıt yığını arasında elime
gelen bir derginin flu resimlerine takıldım kaldım. Çok es-
kiydi. Okura başka âlemden sesleniyordu dergideki yazılar.
Sayfaları karıştırırken bir iki hapsirip yerine koydum, onlar-
da bu dil, bende bu kafa sabitken nasıl inançlı bir solcu ola-
bilirdim? Almazlardı aralarına. Okulda da bir iki yoklayıp
bırakmışlardı yakamı. Elinde fincanla mutfaktan dönen Ser-
dar'a rafı işaret ettim:

“Fena hapşirtiyor. Faydasını görüyor musun?”

“Arşiv sayılır hocam, eski tartışmalara bakmak bazen ihtiyaç. Askerî darbeden sonra çıkan ilk dergilerdendir.”

“Belli, bugün tanınan bazı yazarların adları var künyede.”

Sağdan soldan laflarken kâğıt yığınınınan çektiğim dergileri sehpaye açmış göz gezdiriyordum. Keskin bir öfkenin yasal zorunluluklar sonucu bedduayı andıran ifadelerle yansıdığı sararmış sayfalar, geride kalan bir dönemi gücü oranında aydınlatıyordu. İşkence, ölüm, dağlardaki çatışma haberleri her sayıya dağılmıştı. Ülkemin çocukluğuma rastlayan günlerinin ne denli berbat geçtiğinden çocukluğum geride kalınca haberdar olmuşum. Ne Ankara’daki evimizde konuşulurdu bu tip meseleler ne Kariya’da. Kariya... Tabii ya, orayı bilen yoktu. Fakat babam! İstanbul’a gelirken yüzüne söylediklerimi hatırlayınca hevesim kırılır gibi oldu.

Benden birkaç yaş küçük Serdar’a sorsam anlatır mıydı ailesini? Annesinden bahsetmişti sayılı buluşmalarımızdan birinde. Herkesin başka isimlerle tanındığı gizli bir örgütte hikâyelerini birbirleriyle nasıl paylaşıyorlardı? Apar topar geldiğim bir evde bunları konuşmak anlamsızdı; “Sana ne!” der geçerdi. Terslemezdi gerçi, dar zamanlarında araba bulmuşum onlara. Yine de hayatın türlü dertleri karşısında çabuk büyüyen biri bana aldırılmazdı. Okul yıllarımı hatırlayınca irkildim. Kantin gerilimi yüklenmiş tartışmalardan uzak durmayı iman bellemişken, ne gerek vardı ağzımın tadını kaçırmaya.

Aklımdan geçenlerle yüzümde beliren gülümseyiş bıçak gibi battı gözlerime. Birdenbire titredim. Inanamadım önce. Hayal görüyordum herhalde. “Hadi be,” dedim gayri ihtiyari. Yine bir kâbusun ortasında sıkışıp kalmış olmalıydım, başka türlü nasıl açıklanabilirdi bu... Derin bir nefes alıp yeniden açtım sayfayı, sonra aynı hızla kapadım. Tekrar açtığım da hâlâ oradaydı. Evet, kesinlikle kâbustu! Nefesimi tu-

tup sayfaya korkarak bakmam işe yaramadı. Kimbilir hangi nemli kuytularda sararıp kabarmış yaprakların arasında, okuyucuyu yumuşak bakışlarla karşılayan resim annemin vesikalığıydı.

Halimdeki tuhaflığa şaşırان Serdar, “İyi misin hocam?” diyerek geldi yanıma.

Tekrar baktım anneme:

“Bu dergiyi hangi grup çıkarıyordu Serdar.”

“Bizimkiler hocam! Bir sorun mu var? Hocam!”

Tüm bedenim kasıldı. Sözcükler güçlükle döküldü dudaklarımdan:

“Annem... Annemin resmi dergide.”

“Bakabilir miyim?”

Gözlerimi kocaman açmış, yazıyı okumaya çalışıyordum:

“Yoldaşımız Meltem Demirdağ'ı (Feride) amansız bir hastalık sonucunda kaybedişimizin ikinci yılında saygıyla anıyoruz. İşkenceli sorgularda ser verip sır vermeme bilinciyle direnen Feride yoldaşın anısını mücadelemizde yaşatacağız.”

Sayfadaki resmi görmesem, isim benzerliği der geçerdim. Alay mı ediyorlardı, Melto'mun örgütle ne işi olurdu? Hem örgütle ilişkisini, hayatının anlamı olduğunu söylediği Doğan'ına anlatmaz mıydı?

Yeryüzünün bütün yükü omuzlarıma çöktü.

Erken kaybedilmiş bir annenin yasadışı hayat sürdürdüğüne hangi oğul kolay ikna olurdu ki... İyi de ne biliyordum Melto hakkında. Belki... Yo, yo! Öğretmendi o, ödülleri almış, yurtdışında konserler vermiş, başarılı bir müzik öğretmeni.

Peki ya sayfadaki resim! Onu açıklayamıyordum işte. Derginin sonraki sayılarına baktım alelacele, hayır, herhangi bir düzeltme yoktu.

Gerçekten sırlarıyla ölüp giden bir “yoldaş” mıydı Meltem Demirdağ? Saçmalık! Bir de “işkence” deniliyordu. O “direniş” lafları ne manaya geliyordu peki? Ne yoldaşı, ne işken-

cesi, ne direniş! Kendimi tutmasam Serdar'ın yakasına yapıştırdım. İlkokulu bitirdiğim yıl ölen Melto'ma kim, hangi cesaretle işkence yapabiliirdi? Müştak dedem ve Fethi Okyar Bey'in akrabası Belma'cığım kızlarına fiske vuranın alnını karışlardı. Babam neden bir defa bile bundan bahsetmemişti? Gerçi o kıskanç pislik kimseyle anneme dair konuşmazdı. Ülkü teyzem peki, korkup susmuş muydu? Ya Begüm, o da mı habersizdi?

Fotoğrafa bakarken gözyaşlarımı zapt edemedim. Hayatın her fırsatta kimsesizliğimi hatırlatan ayrıntılarından nefret ettim. Serdar dergiyi elimden alıp baktı yazıya. Bir köşede, "Yoldaş" imzasıyla yazan biri annemi anlatmış okurlara:

"Askerî darbeden önceki faaliyetlerde tanıştık. İlk gözaltına alınışında hamileydi, her soruyu 'Bilmiyorum,' diye yanıtladı. Hareketimizle ilişkisini çözemediler. Serbest bırakıldığında mücadelesini sürdürdü... Önemli bir eylemin arifesindeyken, nereden kaynaklandığını çözemediğimiz bir güvenlik açığı nedeniyle tekrar gözaltına alındı. Nehir Şah (Selma) yoldaşın işkenceyle katledildiği operasyon sonrasında aylarca tedavi görmesine rağmen..."

Her sözcük yüzüme inen birer yumruk gibiydi, sersemledim.

"Mücadele."

"Yoldaş."

"Feride."

"İşkence."

"Hamile."

"Eylem arifesi."

"Güvenlik açığı."

"Hareketimizle ilişkisi."

"Tedavi."

İlk gözaltına alınışında bana hamileymiş... Selma kimdi, Opera binasında rastladığım arkadaşlarımdan biri mi? Önce

sakinleşmeliydim. Kırıp döktüklerimin hıncını benden böyle alan hayatla başa çıkmanın yolunu bulmak sakinleşmekten geçiyordu.

Dergiye annemin gölgede kalmış yüzü yansımıştı. Önce bunu kabullenmeliydim. Tesadüflerin gücüne inanmamak neye yarardı. Kötü bir zamanlamayla da olsa Melto'mun diğer kimliğinden haberdardım. Bundan sonrasını planlamalıydım. Bana onu kim anlatabilirdi? Ankara'daki arkadaşları, babam, yıllardır görmediğim Ülküş...

Derginin eski olmasının önemi yoktu. Hayatımdaki en yeni, en sarsıcı haber duruyordu yırtıp aldığım o sayfada. Annemin hikâyesini öğrenme isteği, amacıma ulaşmadan tutuklanıp hapiste geçireceğim yılları büyüttü gözümde. Nereye yerleştirildiğini bilmediğim bir hafıza kartından taşan bilgilerle doluyordu zihnim. Hastalığı sırasında bölük pörçük anlattıkları, *Renault*lar, hatta *Buick*lerle mahallenin etrafını saran polislerden bizi kaçıran Müştak dedemin heyecanına yenilip birkaç kez stop ettirdiği *Impala*'sıyla Yeni Mahalle'den çıkışımız...

Dergide rastladığım haberin ışığı altında geçmişim giderek daha farklı görünmeye başladı.